

Inzet van landbouwhuisdieren

Reina Ferwerda, Francisca Caron-Flinterman en Simon Oosting

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Inhoud

- Inzet van dieren
- Functies en rollen
- Effecten
- Knelpunten
- Onderzoek
- Behoeften en indicatieve eisen van
 - landbouwhuisdier
 - cliënt
 - zorgboer
- Oplossingen /aanpassingen

Inzet van dieren op de zorgboerderij

- Productiegerelateerde werkzaamheden
 - voeren
 - koeien uit het land halen voor het melken
- Sociale activiteiten
 - verzorging van dieren
 - beweging
 - (therapie)
- Ontspanning / beleving

Functies en rollen van landbouwhuisdieren

- In productie
 - voedselleverancier
 - middel om inkomen te genereren
- In zorg
 - zorgvrager
 - co-therapeut
 - ijsbreker
 - intermediair
 - vriend
 - motivator

Effecten op kinderen en jongeren met ASS

■ Dieren

- helpen om verhaal te vertellen
- helpen bij het maken van contact
- helpen angsten te overwinnen
- bieden troost en steun
- bewerkstelligen gedragsveranderingen

Knelpunten

- Cliëntveiligheid
- Dierenwelzijn
- Wildgroei
- Inbedding
- ...

Onderzoek landbouwhuisdieren op zorgboerderijen

- Inventarisatie van behoeften en eisen van
 - Landbouwhuisdieren op zorgboerderijen
 - Cliënten met Autisme Spectrum Stoornissen (ASS) ten aanzien van diergerelateerde zorg
 - Zorgboeren ten aanzien van het inzetten van landbouwhuisdieren in de zorg

Behoeften van landbouwhuisdieren

- Resultaten uit systeeminnovatieprojecten
 - Houden van Hennen
 - Kracht van Koeien
 - Varkansen
 - Houden van Hennen
- Welfare Quality® model
 - gedrag
 - gezondheid
 - fysiek en fysiologisch comfort
 - Voeding

Aantal indicatieve eisen van landbouwhuisdieren

- Diersoort / ras met rustig karakter en dat handelbaar is
- Begrip voor en kennis van het dier en zijn gedrag
- Interventies moeten bij de diersoort passen
- Geen negatieve prikkels van mensen
- Keuzevrijheid
- Bescherming tegen incidenten tijdens mens-dier contact
- Gezonde leefomgeving
- Voldoende ruimte om zich terug te trekken uit contact
- Voldoende rust tussen interventies
- Voldoende en het juiste eten en drinken

Behoeften van cliënten met ASS

- Begrip
- Structuur
- Veiligheid
- Aandacht
- Duidelijkheid
- Voorspelbaarheid
- Ruimte
- Rust
- Individuele behoeften

Indicatieve eisen van cliënten (familie, zorg)

- Een dier (van een soort/ ras) dat aanspreekt en waar een klik mee is
- Een eigen dier op de boerderij
- Productiedieren op een echte boerderij die productie gerelateerde werkzaamheden bieden
- Omgaan met dieren moet veilig en verantwoord zijn
- Dieren moeten goed gesocialiseerd (tam, mak) zijn
- Dieren, stallen en omgeving moeten schoon zijn
- Hygiënemaatregelen moeten nageleefd en aan de cliënt uitgelegd worden
- Cliënt moet uitleg krijgen over hoe met het dier omgegaan moet worden

Behoeften van zorgboeren

- Behoeften van melkvee-, varkens- en pluimveehouders geïdentificeerd in systeeminnovatieprojecten
- Opgesplitst voor de verschillende hoedanigheden
 - Arbeider
 - Ondernemer
 - Dierhouder
- Door zorgtak hoedanigheden uitgebreid
 - Zorgverlener

Indicatieve eisen van zorgboeren (lbhd in zorg)

■ Arbeider

- Werkzaamheden m.b.t. mogen meer tijd kosten
- Werkzaamheden m.b.t. dier mogen handmatig zijn

■ Ondernemer

- Dier moet meerwaarde geven aan de zorgtak
- Dier mag minder presteren in productie

■ Dierhouder

- Diersoort of ras moet geschikt zijn voor zijn functies en rollen in productie en zorg
- Dier (soort/ ras) moet de zorgboer aanspreken

Indicatieve eisen van zorgboeren (2)

■ Zorgverlener

- Dier moet veilig zijn voor cliënten
- Dier moet een rustig karakter hebben
- Dier moet gemakkelijk in de omgang zijn
- Dier moet benaderbaar, hanteerbaar zijn
- Dier mag de voorkeursoort van de cliënt zijn
- Dier moet lang leven
- De aanwezigheid van het dier moet de zorg iets bieden (bijv. werkzaamheden, activiteiten, ontspanning)

Oplossingen/ aanpassingen

- Indicatieve eisen -> oplossingen/aanpassingen
 - Keuze van diersoorten en rassen
 - Veiligheid en hygiëne voor cliënt en dier
 - Werkzaamheden /activiteiten van cliënten met dieren
 - Begeleiding van cliënten bij werkzaamheden /activiteiten
 - Regels t.a.v. omgaan met dieren
 - Huisvesting van dieren
 - Integratie van productie en zorg

Hartelijk dank voor jullie aandacht!

© Wageningen UR

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)

Oorzaak

Neuro-biologisch

Genetisch

Problemen

Sociale interactie

Communicatie

Verbeelding

Onvermogen

Gedrag

C. Mars: *“Orthopedagogisch voltigeren is eigenlijk kunstjes op het paard doen. Door voltige-oefeningen te doen, kun je kinderen stimuleren over hun eigen angsten heen te komen.”*

Indicatieve eisen van zorgboeren (lbhd in zorg)

■ Arbeider

- Werkzaamheden m.b.t. mogen meer tijd kosten
- Werkzaamheden m.b.t. dier mogen handmatig zijn

■ Ondernemer

- Dier moet meerwaarde geven aan de zorgtak
- Dier moet passen in het toekomstplaatje
- Dier moet passen binnen bestaande huisvestingssysteem
- Dier moet passen binnen mogelijkheden vd locatie
- Dier mag minder presteren in productie

Indicatieve eisen van zorgboeren (2)

■ Dierhouder

- Diersoort of ras moet geschikt zijn voor zijn functies en rollen in productie en zorg
- Dier (soort/ ras) moet de zorgboer aanspreken
- Dier moet van de zorgboerderij een 'echte' boerderij maken

Indicatieve eisen van zorgboeren (3)

■ Zorgverlener

- Dier moet veilig zijn voor cliënten
- Dier moet een rustig karakter hebben
- Dier moet gemakkelijk in de omgang zijn
- Dier moet benaderbaar, hanteerbaar zijn
- Dier mag de voorkeursoort van de cliënt zijn
- Dier moet lang leven
- De aanwezigheid van het dier moet de zorg iets bieden (bijv. werkzaamheden, activiteiten, ontspanning)

Gevolgen voor bedrijfsmanagement (1)

■ Inrichten bedrijf

- Bedrijfsgebouwen en erf
- Aanpassingen gereedschap, machines
- Veiligheid en hygiëne

■ Dieren

- Andere rol landbouwhuisdier
- Huisvesting
- Selectie en soort
- Welzijn

Gevolgen voor bedrijfsmanagement (2)

- Werk / activiteiten
 - Zorg en agrarische werkzaamheden
 - Personeel (wie, wat, wanneer)
 - Dubbele administratie (kwaliteitseisen zorg)
- Netwerk (naast agrarische sector)
 - Zorglandbouwsector
 - Zorg
 - Gemeente
- Kennis en opleiding van ondernemer

Kwaliteiten en effecten zorgboerderij

Kwaliteiten

- Ruimte en rust
- Beleving
- Structuur
- Zinvol, divers en fysiek werk
- Samen aan de slag
- Verzorgen
- Omgaan met dieren

Effecten

- Tevredenheid
- Zelfwaardering en zelfvertrouwen
- Sociale vaardigheden
- Verantwoordelijkheidsgevoel
- Fysieke gesteldheid
- Inclusie
- Vermindering gedragsproblemen
- Ontlasting thuissituatie
- Uitstel / afstel opname

